

Ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op het Uitvoeringsbesluit (EU) 2019/19 van de commissie van 14 december 2018 tot vaststelling van een twaalfde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEU 2019, L 7/287);

Gelet op artikel 2.1, lid 7, van de Wet natuurbescherming;

BESLUIT:

Artikel 1

1. De kaartbladen 13 en 21 (productiedatum: 16-1-2017) die onderdeel uitmaken van het besluit van 30 maart 2017 (Stcrt. 2017, nr. 22834) tot wijziging van Rijntakken als Natura 2000-gebied, worden vervangen door de kaartbladen met productiedatum 18-11-2021 die onderdeel uitmaken van dit besluit.
2. De nota van toelichting die onderdeel uitmaakt van het oorspronkelijke besluit van 23 april 2014 (Stcrt.2014, nr. 12056), wordt gewijzigd op de in de nota van toelichting bij dit besluit aangegeven wijze.

Artikel 2

1. Dit besluit wordt voorbereid met afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Daartoe wordt het ontwerp van dit besluit, en de daarop betrekking hebbende stukken, ter inzage gelegd.
2. Van het ontwerp wordt kennisgegeven in de Staatscourant.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Namens deze:
w.g. de Directeur Natuur, drs. D.L.M. Slangen
d.d. 22 november 2021

Dit ontwerp-wijzigingsbesluit en de daarbij behorende Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd. De exacte periode en locatie worden vermeld in de bekendmaking die wordt gepubliceerd in de Staatscourant en in de advertentie die wordt gepubliceerd in gedrukte media en op internet. Het ontwerp-wijzigingsbesluit kan digitaal worden ingezien via de website www.natura2000.nl.

Een ieder kan binnen zes weken tijdens de terinzagelegging van dit ontwerp-wijzigingsbesluit een zienswijze naar voren brengen bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit via de genoemde website en schriftelijk, zoals aangegeven in de bekendmaking.

Degenen die een zienswijze binnen de gestelde termijn naar voren hebben gebracht, kunnen gedurende zes weken ná de bekendmaking beroep instellen tegen het definitieve besluit. Degenen die geen zienswijzen naar voren hebben gebracht, kunnen ten aanzien van alle punten van het besluit beroep instellen als ze belanghebbende zijn; als ze geen belanghebbende zijn, kunnen ze alleen beroep instellen ten aanzien van punten die inhoudelijk verschillen van het ontwerpbesluit.

Nota van toelichting behorende bij het ontwerp-wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken (DGNVLG-N2000/2021-038 | 038/066-068 Rijntakken (ontwerp-wijziging))

1 INLEIDING

1.1 Doel van het wijzigingsbesluit

Met dit besluit wordt de aanwijzing van het gebied Rijntakken als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn gewijzigd. Dit besluit behelst alleen de wijziging van de begrenzing van het gebied.

1.2 Leeswijzer

Ingevolge artikel 1 van het wijzigingsbesluit worden enkele locaties binnen het Vogelrichtlijngebied ook opgenomen als onderdeel van het Habitatrictlijngebied Rijntakken. Daarnaast wordt ook de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied in zeer beperkte mate vergroot. Ook de Nota van toelichting bij het oorspronkelijke besluit wordt gewijzigd, voor zover dat vanwege deze grenswijzigingen nodig is.

Artikel 2 regelt de terinzagelegging en de bekendmaking van het ontwerp-wijzigingsbesluit.

Na dit eerste inleidende hoofdstuk van de Nota van toelichting wordt in hoofdstuk 2 vermeld wat de aanleidingen waren voor het wijzigingsbesluit.

In hoofdstuk 3 worden de wijzigingen gemotiveerd.

In hoofdstuk 4 worden de wijzigingen vermeld in de Nota van toelichting bij het besluit van 23 april 2014 (PDN/2014-038 | 038/066-068 Rijntakken), zoals eerder gewijzigd met het wijzigingsbesluit van 30 maart 2017 (DN&B/2017-038 | 038/066-068 Rijntakken (wijzigingsbesluit)). De wijzigingen van de begrenzing zijn in detail zichtbaar gemaakt in een toegevoegde Bijlage A5. In dit hoofdstuk zijn alleen die (onderdelen van) paragrafen opgenomen, waarin inhoudelijke wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van het besluit waarmee het Natura 2000-gebied Rijntakken in 2014 is aangewezen. Dat besluit moet daarom worden gelezen in samenhang met dit wijzigingsbesluit en het eerdere wijzigingsbesluit van 30 maart 2017.

De bij het besluit gevoegde kaartbladen betreffen de nieuwe kaartbladen 13 en 21 ter vervanging van de (gelijk genummerde) kaartbladen bij het besluit van 23 april 2014, zoals eerder gewijzigd met het wijzigingsbesluit van 30 maart 2017.

2 AANLEIDING VOOR HET WIJZIGINGSBESLUIT

Er zijn drie aanleidingen om de begrenzingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken aan te passen. Deze worden in de navolgende paragrafen toegelicht.

2.1 LIFE-project Floodplain Development

De Vereniging Natuurmonumenten heeft per brief van 14 juli 2015¹ de toenmalige staatssecretaris van Economische Zaken verzocht om via wijziging van het aanwijzingsbesluit Rijntakken de nog te ontwikkelen natuur in de IJsseldijkerwaard, de Velperwaarden en de Koppenwaard onder de bescherming van de Habitatrictlijn te brengen. De natuurontwikkeling zal, volgens de brief, (grotendeels) plaatsvinden in het kader van het Rivierklimaatpark IJsselpoort, een MIRT-verkenning voor een integrale aanpak van waterveiligheid, natuur, beleving en economie.² Een onderdeel daarvan is het LIFE³-project 'Nature development in the Natura 2000 upper floodplains of the river IJssel (LIFE11 NAT/NL/0007771)', kortweg 'Floodplain Development'.⁴ De subsidie-aanvraag bij de Europese Commissie is in 2011 beleidsmatig

¹ Brief Natuurmonumenten van 14 juli 2015 aan staatssecretaris S.A.M. Dijkema, kenmerk 15.031/RK/rp. Domusnr. 15101467.

² MIRT-projecten: investeringen voor ruimtelijke rijksprojecten vanuit het Infrastructuurfonds (straks: het Mobiliteitsfonds) en het Deltafonds op de begroting van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. <https://www.mirtoverzicht.nl/projecten/ijsselpoort-rivierklimaatpark>.

³ Verordening (EU) nr.1293/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake de vaststelling van een programma voor het milieu en klimaatactie (LIFE) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 614/2007 (20-12-2013, Pb L 347/185).

⁴ LIFE-referentie LIFE11 NAT/NL/000771.

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=search.dspPage&n_proj_id=4318.

ondersteund door het toenmalige Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie⁵ en de provincie Gelderland.

Op 4 maart 2016 is een brief⁶ van vergelijkbare strekking verzonden aan de toenmalige staatssecretaris van Economische Zaken waaraan een passage is toegevoegd uit een brief van de Europese Commissie waarin staat dat het LIFE-projectgebied dient te zijn aangemeld als een gebied van communautair belang volgens de Habitatrictlijn, voorafgaand aan de einddatum van het project (31 december 2017). De te ontwikkelen waarden betroffen namelijk ook habitattypen, die middels een aanwijzing alsnog beschermd moeten worden, omdat de betreffende percelen alleen tot het Vogelrichtlijngebied behoren.

De gevraagde aanmelding heeft plaatsgevonden via aanpassing van het Natura 2000-standaardgegevensformulier, wat vervolgens op 14 december 2018 heeft geleid tot aanpassing van het Habitatrictlijngebied Rijntakken door het vaststellen van een twaalfde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio door de Europese Commissie, zoals vermeld in de aanhef van dit besluit.

Op 26 september 2018 heeft Natuurmonumenten mede namens Gedeputeerde Staten van Gelderland een brief⁷ gestuurd aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dat het projectgebied uiterlijk 30 juni 2019⁸ diende te zijn aangewezen als Habitatrictlijngebied, omdat dat een subsidievoorwaarde is. De inrichting van de betreffende deelgebieden is inmiddels afgerond.

2.2 Compensatie vanwege het project Overnachtingshaven Lobith

Op 24 mei 2016 heeft de toenmalige staatssecretaris van Economische Zaken een definitief besluit genomen over de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het project Overnachtingshaven Lobith.⁹ In de overwegingen staat onder andere dat de te compenseren natuurwaarden zullen worden gerealiseerd op een locatie van ca. 9 ha in D'n Nootenboom bij Zevenaar en dat, na realisatie, deze locatie binnen de begrenzing van Natura 2000-gebied Rijntakken zal worden opgenomen als Habitatrictlijngebied. Deze locatie maakt al onderdeel uit van het Vogelrichtlijngebied.

De aanmelding heeft plaatsgevonden via aanpassing van het Natura 2000-standaardgegevensformulier, wat vervolgens op 12 december 2017 heeft geleid tot aanpassing van het Habitatrictlijngebied Rijntakken door het vaststellen van een elfde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biografische regio.¹⁰

2.3 Enclave in de Geitenwaard

Op 2 september 2020 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland per brief¹¹ aan de minister van LNV verzocht enkele kleine grenscorrecties aan te brengen met betrekking tot het Habitatrictlijngebied en het Vogelrichtlijngebied in de Geitenwaard, west van Lobith. Reden hiervoor is dat voor de realisatie van de Natura 2000-doelen in deze uiterwaard, met name de ontwikkeling van bossen (H91E0B), een vergunning in het kader van de Rivierenwet vereist is. Om deze vergunning te kunnen verlenen, moet voldoende doorstroming worden gegarandeerd. Daarom is het noodzakelijk om een aanwezige (geëxclaveerde) terp, met daarop het erf van een agrarisch bedrijf, aan de oost- en westzijde gedeeltelijk af te graven. Om vervolgens voldoende hoogwatervrij erf te behouden, is het nodig om aan de noordwestzijde een wat kleinere oppervlakte op te hogen. Het verzoek van GS houdt in dat de op te hogen locatie geëxclaveerd wordt en de af te graven locaties aan het Habitatrictlijn- en Vogelrichtlijngebied worden toegevoegd.

⁵ Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, directie Natuur, Landschap en Platteland (2011). Declaration of support from the competent authority, LIFE+ Nature 2011-A8, 12-07-2011, Den Haag.

⁶ Brief Natuurmonumenten van 4 maart 2016 aan staatssecretaris M.H.P. van Dam, kenmerk 16.020RK/lm. Domusnr. 16036957.

⁷ Brief Natuurmonumenten van 26 september 2018 aan minister Schouten, kenmerk Verzoek wijziging aanwijzingsbesluit Rijntakken. Domusnr 18265298.

⁸ Het zogenoemde 'Final report' diende voor de einddatum van het LIFE-project op 30 juni 2019 aan de EC te worden aangeboden.

⁹ Ministerie van Economische Zaken, Vergunning Nb-wet 1998 Aanleg overnachtingshaven Lobith, Besluit 24-5-2016 DGAN 16064785, <http://vergunningenbank.overheid.nl/category/natuurbeschermingswet>.

¹⁰ Uitvoeringsbesluit (EU)2018/40 van de commissie van 12 december 2017 tot vaststelling van een elfde bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8253), Publicatieblad van de Europese Unie L 15/125 (19.1.2018).

¹¹ Brief van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 2 september 2020 aan minister Schouten, kenmerk 2020-011722, Domusnr. 20227986.

3 MOTIVERING VAN DE WIJZIGINGEN

3.1 Inleiding

Met dit wijzigingsbesluit wordt de begrenzing van het Natura 2000-gebied Rijntakken volgens het besluit van 23 april 2014 (PDN/2014-038 | 038/066-068 Rijntakken), zoals eerder gewijzigd met het wijzigingsbesluit van 30 maart 2017 (DN&B/2017-038 | 038/066-068 Rijntakken (wijzigingsbesluit)), op de volgende kaartbladen gewijzigd:

- Op het nieuwe kaartblad 13 (productiedatum: 18-11-2021) worden de percelen waar natuurontwikkeling heeft plaatsgevonden, als onderdeel van (of samenhangend met) het LIFE-project 'Floodplain Development', toegevoegd als Habitatrictlijngebied (ca. 83 ha). Deze zijn gelegen in de IJsseldijkerwaard bij Westervoort, in de Velperwaarden bij Velp en in de uiterwaarden bij Lathum (de Koppenwaard tussen Rheden en Lathum en de uiterwaard langs de Rivierweg zuidwest van Lathum). Binnen de Koppenwaard wordt in samenhang hiermee ook ca. 1 ha toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied.
- Op het nieuwe kaartblad 21 (productiedatum: 18-11-2021) wordt het compensatiegebied D'n Nootenboom toegevoegd als Habitatrictlijngebied (ca. 9 ha) en wordt de Habitatrictlijn- en Vogelrichtlijnbe­grenzing van een enclave in de Geitenwaard iets aangepast (enkele aren).

In de volgende paragrafen worden de wijzigingen per deelgebied gemotiveerd. Zie ook Bijlage A5.

3.2 IJsseldijkerwaard, Velperwaarden en Koppenwaard (LIFE-project Floodplain Development)

De natuurontwikkeling als onderdeel van (of samenhangend met) het LIFE-project 'Floodplain Development' voorziet in het duurzaam herstel en de uitbreiding van habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen.

De volgende habitattypen zijn beoogd om uit te breiden binnen het LIFE-project (de typen met een * zijn prioritair)^{12,13}:

- Slikkige rivieroevers (H3270): ca. 1 ha;
- *Stroomdalgraslanden (H6120): ca. 2 ha;
- Glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (H6510A): ca. 70 ha;
- *Vochtige alluviale bossen, *zachtthoutoibossen* (H91E0A): ca. 1 ha.

Een deel van het plangebied van het LIFE-project bestaat al uit habitattypen, namelijk:

- Slikkige rivieroevers (H3270): ca. 0,5 ha;
- *Vochtige alluviale bossen, *zachtthoutoibossen* (H91E0A): ca. 10 ha.

In onderstaande tabel is de verdeling van deze habitattypen over de deelgebieden vermeld.

Tabel Nieuwe natuur als onderdeel van het LIFE-project Floodplain Development

Nummer locatie op kaart bijlage A5	Toponiemen	Oppervlakte toe te voegen Habitatrictlijn-gebied door LIFE-project (in ha)	Te ontwikkelen en aanwezige habitattypen (habitattypen met een uitbreidingsdoel staan vet gedrukt)	Ontwikkeling (O) Aanwezig (A)
1	IJsseldijkerwaard	8,60	*H6120; H6510A	O O
2	Velperwaarden	5,00	H3270; H6510A	A O
4	Velperwaarden	19,94	H3270; H6510A; H91FO	O O O
5	Koppenwaard	11,70	H6510A; *H91EOA	O A
6	Koppenwaard	31,03	H6510A; *H91EOA	O A
Totaal		76,27		

¹² Brief Natuurmonumenten van 14 juli 2015 aan staatssecretaris S.A.M. Dijksma, kenmerk 15.031/RK/rp. Domusnr. 15101467.

¹³ Brief Natuurmonumenten van 4 maart 2016 aan staatssecretaris M.H.P. van Dam, kenmerk 16.020RK/lm. Domusnr. 16036957.

De genoemde locaties worden toegevoegd aan het Habitatrictlijngebied; ze behoren reeds tot het Vogelrichtlijngebied.

In samenhang met het LIFE-project wordt ook op drie andere locaties natuur ontwikkeld, zie ook onderstaande tabel:

- In de Koppenwaard, noordwest van Lathum, zijn door Natuurmonumenten twee percelen (samen 0,83 ha) verworven die waren uitgesloten van het Natura 2000-gebied (omdat het toen nog erven en bebouwing betrof). De percelen sluiten direct aan op de locaties van het LIFE-project waar met name de habitattypen glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (H6510A) en *vochtige alluviale bossen, *zachtouthooibossen* (H91EOA) worden ontwikkeld; daarom worden deze percelen toegevoegd aan het Habitatrictlijngebied. Omdat H6510A geschikt is als leefgebied voor de kwartelkoning (A122)¹⁴, worden de percelen ook toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied.
- Langs de Rivierweg zuidwest van Lathum, wordt 5,98 ha toegevoegd aan het Habitatrictlijngebied om de habitattypen glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *glanshaver* (H6510A) en *vochtige alluviale bossen, *zachtouthooibossen* (H91EOA) te ontwikkelen. Dit deelgebied functioneert actueel als leefgebied voor de bever (H1337).¹⁵ Dit deelgebied behoort reeds tot het Vogelrichtlijngebied.

Tabel Nieuwe natuur aansluitend op LIFE-project Floodplain Development

Nummer locatie op kaart bijlage A5	Toponiemen	Oppervlakte toe te voegen Habitatrictlijn-gebied naast LIFE-project (in ha)	Te ontwikkelen habitattypen (habitattypen met een uitbreidingsdoel staan vet gedrukt)	Ontwikkeling (O) Aanwezig (A)
5 en 6	Twee percelen langs toegangsweg Koppenwaard	0,83	H6510A *H91EOA	O O
7	Uiterwaard langs de Rivierweg zuidwest van Lathum	5,98	H6510A *H91EOA	O O
Totaal		6,81		

In bovenstaande tabellen is locatie 3 niet opgenomen, omdat deze locatie, gelegen in de Velperwaarden en genoemd in het verzoek van de Vereniging Natuurmonumenten (zie paragraaf 2.1), niet is overgenomen in de grenswijziging.

De omvang van de uitbreiding van het Habitatrictlijngebied is in totaal 83,08 ha en die van het Vogelrichtlijngebied 0,83 ha; de exacte begrenzing is in detail zichtbaar gemaakt op de kaarten van Bijlagen A5_1, _2 en _3.

3.2 Compensatiegebied D'n Nootenboom bij Zevenaar

Het compensatiegebied D'n Nootenboom, gelegen ten zuiden van Zevenaar (tussen Oud Zevenaar en Babberich), behoort tot het Vogelrichtlijngebied, maar moet tevens als Habitatrictlijngebied worden aangewezen vanwege de in de vergunning voorgeschreven compensatie (ingevolge artikel 2.8, zevende lid, van de Wet natuurbescherming) voor de effecten van de nieuwe Overnachtingshaven Lobith op Natura 2000-gebied Rijntakken. D'n Nootenboom is één van de drie compensatielocaties.¹⁶ De beoogde habitattypen zijn: slikkige rivieroever (H3270), *stroombalgraslanden (H6120) en vochtige alluviale bossen, *zachtouthooibossen* (*H91EOA).¹⁷

De omvang van de uitbreiding van het Habitatrictlijngebied is 8,6 ha; de exacte begrenzing is in detail zichtbaar gemaakt op de kaart van Bijlage A5_4.

¹⁴ Brief van Natuurmonumenten 4 maart 2016, kenmerk 16.020RK/Im.

¹⁵ Mededeling Natuurmonumenten 16-10-2018.

¹⁶ De overige twee compensatielocaties zijn de Stadswaard bij Nijmegen en de Beijenwaard bij Spijk. Beide locaties zijn al Vogel- en Habitatrictlijngebied. Provincie Gelderland, notitie ADC Overnachtingshaven Lobith, 30-9-2015.

¹⁷ Van der Molen Groenconsult (2015). Natuurcompensatie overnachtingshaven Lobith, inrichtings - en beheerplan locatie D'n Nootenboom.

3.3 Enclave in de Geitenwaard

Zoals in paragraaf 2.3 vermeld, is het noodzakelijk om de bestaande agrarische enclave in de Geitenwaard, west van Lobith, aan te passen als gevolg van het aan de oost- en westzijde gedeeltelijk afgraven en aan de noordwestzijde uitbreiden van de ter plaatse aanwezige terp.

De uitbreiding van de terp (273 m²) gaat ten koste van de potenties voor waarden van het Habitatrichtlijngebied (ter plaatse zijn actueel geen aangewezen habitattypen of soorten aanwezig) en van - mogelijk actueel gebruikt - leefgebied van vogels die zijn aangewezen voor het Vogelrichtlijngebied. De afgravingen (381 m²) maken het ter plaatse mogelijk dat aangewezen waarden van het Habitatrichtlijn- en het Vogelrichtlijngebied zich kunnen vestigen. Het Habitatrichtlijn- en het Vogelrichtlijngebied worden daarom verkleind ter plaatse van de terpuitbreiding en vergroot waar de terp wordt afgegraven. De exacte wijzigingen van de begrenzingen zijn in detail zichtbaar gemaakt op de kaart van Bijlage A5_5.

3.4 Tekstuele aanpassingen

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om enkele noodzakelijke tekstuele correcties door te voeren:

- In de Inleiding van de Nota van toelichting is het aspect 'verspreiding' in de instandhoudingsdoelstellingen toegelicht, omdat - in afwijking met andere aanwijzingsbesluiten - voor Rijntakken ten aanzien van habitattypen en leefgebieden van habitatoorten ook een doel is opgenomen voor het aspect 'verspreiding' in relatie tot de vier deelgebieden die oorspronkelijk afzonderlijke Habitatrichtlijngebieden vormden.
- In hoofdstuk 2, paragraaf 3.3 en paragraaf 3.4 van de Nota van toelichting zijn enkele consequenties verwerkt van het wijzigingsbesluit van 30 maart 2017 (DN&B/2017-038 | 038/066-068 Rijntakken (wijzigingsbesluit)).

4 WIJZIGINGEN IN DE NOTA VAN TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE AANWIJZING VAN RIJNTAKKEN ALS NATURA 2000-GEBIED

In hoofdstuk 1 (Inleiding) wordt de volgende wijziging aangebracht:

- De voorlaatste alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen "behoud", "uitbreiding" en "verbetering" gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in verspreiding¹⁸, oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de verspreiding en van de oppervlakte en "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in verspreiding (behalve bij vogels), omvang en kwaliteit van het leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van "behoud" of "uitbreiding" van de verspreiding (behalve bij vogels) en van de omvang van het leefgebied en van "behoud" of "verbetering" van de kwaliteit van het leefgebied ten behoeve van "behoud" of "uitbreiding" van de populatie.

- De tweede zin in de laatste alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

Bijlage A laat zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en van de Vogelrichtlijn. Bijlage A5 is toegevoegd vanwege het wijzigingsbesluit van 2022.

In hoofdstuk 2 (Aanwijzingen Habitat- en Vogelrichtlijn) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- Aan de eerste alinea wordt de volgende tekst toegevoegd:

Bij de Europese Commissie zijn deze vier Habitatrichtlijngebieden sinds de communautaire lijst van 2015 bekend als één Habitatrichtlijngebied "Rijntakken" met nummer NL2014067.¹⁹

- De tweede alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

Het gebied is op 24 maart 2000 (Stcrt. 2000, nr. 65) als vier afzonderlijke speciale beschermingszones onder de Vogelrichtlijn aangewezen (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Deze gebieden zijn op 25 april 2003 (Stcrt. 2003, nr. 95) uitgebreid waarna de begrenzing in beslissing op bezwaar nogmaals is gewijzigd:

- "IJssel" (besluiten N/2000/302, N/2002/1463, gewijzigd TRCJZ/2003/10522, Stcrt. 2004, nr. 22);
- "Neder-Rijn" (N/2000/339, N/2002/1466, gewijzigd TRCJZ/2003/10790, Stcrt. 2004, nr. 45);
- "Gelderse Poort" (N/2000/301, N/2002/1464, gewijzigd TRCJZ/2003/9951, Stcrt. 2004, nr. 32) en
- "Waal" (N/2000/307, N/2002/1465, gewijzigd TRCJZ/2003/10236, Stcrt. 2004, nr. 39).

Bij de Europese Commissie waren deze gebieden voorheen bekend onder de nummers NL9802036 (IJssel), NL9802038 (Neder-Rijn), NL9902004 (Gelderse Poort) en NL2000011 (Waal).

Deze Vogelrichtlijnbesluiten zijn door middel van dit Natura 2000-besluit gewijzigd. Sinds 2014 staan de Vogelrichtlijngebieden bekend als één Vogelrichtlijngebied "Rijntakken" met nummer NL2014038. Uit de Vogelrichtlijnbesluiten overgenomen tekstdelen zijn in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting cursief gezet.²⁰

In dit besluit zijn er met betrekking tot bovengenoemde Vogelrichtlijngebieden naast grenswijzigingen ook wijzigingen van de vogelsoorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen. Deze wijzigingen worden toegelicht in bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied is aangewezen.

- De eerste twee zinnen van de derde alinea worden vervangen door de volgende tekst:

De bovengenoemde speciale beschermingszones langs Rijn, Waal en IJssel zijn middels dit besluit samengevoegd tot één Natura 2000-gebied: "Rijntakken" (landelijk gebiedsnummer 038/066-068).

¹⁸ Op de betekenis van het begrip 'verspreiding' wordt nader ingegaan in de laatste alinea van de inleiding van Bijlage B4 (zoals toegevoegd door het wijzigingsbesluit van 30 maart 2017).

¹⁹ Uitvoeringsbesluit (EU)2015/2373 van de commissie van 26 november 2015 tot vaststelling van een negende bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (Kennisgeving geschied onder nummer C(2015) 8219), Publicatieblad van de Europese Unie L 338/688 (23.12.2015).

²⁰ De afkorting sbz ("speciale beschermingszone") en de aanduiding "beschermingszone" zijn hierin vervangen door de term "Vogelrichtlijngebied".

Dit gebied omvat de eerder aangewezen Vogelrichtlijngebieden "IJssel", "Neder-Rijn", "Gelderse Poort" en "Waal" en de daarin gelegen Habitatrichtlijngebieden "IJsseluiterwaarden", "Amerongse Bovenpolder", "Gelderse Poort" en "Rijswaard en Kil van Hurwenen".

Door middel van een wijzigingsbesluit (2017)²¹ zijn de afzonderlijke Vogelrichtlijnbesluiten ingetrokken en vervangen door één Vogelrichtlijnbesluit, bekend onder de naam "Rijntakken".

Daarnaast zijn de namen van de Habitatrichtlijngebieden vervangen door één naam: "Rijntakken", conform de communautaire lijst.

In paragraaf 3.3 (Begrenzing en oppervlakte) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- De eerste alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

De begrenzing van het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaarten 1 t/m 21 (datum kaartproductie: wijzigingskaarten 10, 14 en 17: 16-1-2017, wijzigingskaarten 13 en 21: 18-11-2021; de overige kaarten zijn niet van een datum voorzien). Daarbij is onderscheid gemaakt tussen Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Het Natura 2000-gebied Rijntakken bestaat uit één Habitatrichtlijngebied en één Vogelrichtlijngebied.²² Maar vanwege de herkenbaarheid is hierna de beschrijving per deelgebied (Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Gelderse Poort en Uiterwaarden Waal) gehandhaafd. Voor zover er op de kaarten nog beschermde natuurmonumenten (BN), en combinaties daarvan met Vogelrichtlijngebied en/of Habitatrichtlijngebied (VR+BN, HR+BN, VR+HR+BN) voorkomen, zijn deze tekstueel vervallen zoals beschreven is in het wijzigingsbesluit Rijntakken (2017).²³

Het zomerbed van de rivieren maakt, met uitzondering van de meeste kribvakken, geen deel uit van het aangewezen gebied.

Het deelgebied Uiterwaarden IJssel omvat de meeste uiterwaarden van het winterbed van de IJssel tussen Westervoort (bij Arnhem) en het Ketelmeer. Het omvat ook het Keteldiep en het Kattendiep tot aan het Ketelmeer. Aan de westzijde van de rivier (linkeroever) betreft dit met name Koningspleij (deels), IJsseloordtsche Polder, Velperwaarden, Rhedense Broek, Havikerwaard (deels), Brummensche Waarden, Cortenoever, Tichelbeekse Waarden, Rammelwaard, Nijenbeker Klei, Wilpsche Klei, Bolwerksweide, Ossenwaard, Terwolder Dorpenwaarden, Welsumer Waarden, Oenerwaarden, Veessenwaarden, Vorchterwaarden, Marlerwaarden, Hoenwaard, Gelderdijksche Waard, Berlinckswellen, Zalkerbosch e.o., De Welle, Onderdijksche Waard en Ketelpolder. Aan de oostzijde (rechteroever) betreft dit met name Hondsbroeksche Pleij (deels), IJsseldijkerwaard, Koppenwaard, Rhederlaag, Vaalwaard, Fraterwaard, De Grind, Olburgsewaard, Spaensweerd, Bronkhorster Waarden, Stokebrandswaard, De Mars, Rijsselsche Waarden, Middelwaard, Ravenswaarden, Epse Waarden, Teugse en Veenoordkolken, Deventer Waard, Keizers- en Stobbenwaarden, Hengforder Waarden, Olsterwaarden, Duursche Waarden, Wijher Buitenwaarden, Herxerwaarden, Tichelgaten Windesheim, Herculose Waarden, Oldeneler Waarden, Schellerwaarden, Engelse Werk, Vreugderijkerwaard, Koppelerwaard, Scherenwelle, De Naters en Pijperstaart.

Het deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn omvat een groot deel van het winterbed van de Neder-Rijn tussen Heteren en Wijk bij Duurstede. Aan de noordzijde van de rivier (rechteroever) betreft dit de Doorwerthsche Waarden (deels), Renkumse benedenwaarden, Bovenste polder onder Wageningen, Rhenensche Buitenwaarden (incl. Blauwe Kamer), Palmerswaard, Elster Buitenwaarden, Amerongse Bovenpolder, Domswaard, Lunenburger Waard, Waarden van Gravenbol. Aan de zuidzijde van de rivier (linkeroever) betreft dit Randwijksche Uiterwaarden, Schoutenwaard, Wolfswaard, Manuswaard / De Spees, Middelwaard, Tollewaard, Ingensche Waarden, Maukriksche en Eksche Waarden en Rijswijksche Buitenpolder.

Het deelgebied Gelderse Poort omvat buiten- en binnendijkse gebieden langs de Rijn (tussen Spijk en Arnhem) en langs de Waal (tot Nijmegen). Dit betreft langs de Rijn (en Pannerdensch Kanaal) met name de Bijenwaard, Erfkamerlingschap, De Bijland / Oude Waal, Geitenwaard, Lobberdensche Waard, Pannerdensche Buitenwaard, Pannerdensche Waard, Oude Rijnstrangen, Roswaard, Angerensche en Doornenburgsche Buitenpolder, Huissensche Waarden, Loowaard-Kandia, Middenwaard, Hondbroeksche Pleij, Koningspleij. Langs de Waal betreft het met name Klompenwaard, Gendtsche Polder, Bemmelsche Waarden, Lentsche Waarden, Millingerwaard, Kekerdomsche Waard, Erlecomse Waard, Ooijse Graaf, Groenlanden en Buiten-Ooij (Stadswaard, Oude Waal).

²¹ Natura 2000-besluit Rijntakken (wijziging 2017), Stcrt.2017, 22834.

²² Natura 2000-besluit Rijntakken (wijziging 2017), Stcrt.2017, 22834, paragraaf 1.2.2. van de Nota van toelichting.

²³ Natura 2000-besluit Rijntakken (wijziging 2017), Stcrt.2017, 22834, artikel 1, vierde lid.

Het deelgebied Uiterwaarden Waal omvat de uiterwaarden van de Waal tussen Nijmegen (spoorbrug) en Zaltbommel. Aan de noordzijde van de rivier (rechteroever) betreft dit de Oosterhoutsche Waarden, Loenensche Buitenpolder, Wolferensche Waard, Hiensche Uiterwaarden, Ochtsche Buitenpolder (Gouverneursche Polder), IJzendoorn (buitendijks), Willemspolder, Kleine Willemspolder, Passewaaij, Stiftische Uiterwaarden, Heesseltsche Middenplaat, Heesseltsche Uiterwaarden, Hurwenensche Uiterwaarden, Rijswaard en Kerkenwaard. Aan de zuidzijde van de rivier (linkeroever) betreft dit de Beuningsche Uiterwaarden (Moespotsche Waard), Ewijksche Waard, Winssensche Waarden, Afferdensche en Deestsche Waarden, Drutensche Waarden, Wamelsche Uiterwaarden, Dreumelsche Waard, De Kop, Rossumsche Waard en Hurwenensche Uiterwaarden.

- De derde alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 23.048 ha, waarvan ongeveer 8.447 ha zowel Vogelrichtlijngebied als Habitatrichtlijngebied is. Voor de exacte oppervlakte wordt verwezen naar de legenda van de meest recente kaartbladen 13 en 21 die behoren bij het wijzigingsbesluit Rijntakken (2022). Dit betreft de bruto-oppervlakte, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen.

- Aan de dertiende alinea wordt de volgende tekst toegevoegd:

- In de IJsseldijkerwaard bij Westervoort, in de Velperwaarden bij Velp en in de uiterwaarden bij Lathum (de Koppenwaard tussen Rheden en Lathum en de uiterwaard langs de Rivierweg zuidwest van Lathum) is het Habitatrichtlijngebied uitgebreid met ca. 83 ha volgens de kaarten opgenomen in bijlage A5. Dit betreft de gronden waar als onderdeel van (of samenhangend met) het LIFE-project 'Floodplan Development' natuurontwikkeling heeft plaatsgevonden ten behoeve van habitattypen met een uitbreidingsdoelstelling: glanshaver- en vossenstaartheuvels, *glanshaver* (H6510A), *stroomdalgraslanden (H6210), slikkige rivieroever (H3270) en droge hardhoutoibossen (H91F0), in aanvulling op de al aanwezige *vochtige alluviale bossen, *zachthoutoibossen* (H91E0A). Op ca. 1 ha na maakten deze gebiedsdelen al deel uit van het Vogelrichtlijngebied; aan het Vogelrichtlijngebied wordt deze ca. 1 ha toegevoegd ten behoeve van de kwartelkoning (A122). ⁽⁰⁾
- Tussen Oud Zevenaar en Babberich is het Habitatrichtlijngebied uitgebreid met ca. 9 ha, volgens de kaart van bijlage A5_4, vanwege het compensatiegebied D'n Nootenboom, dat wordt ingericht voor de habitattypen slikkige rivieroever (H3270), *stroomdalgraslanden (H6120) en *vochtige alluviale bossen, *zachthoutoibossen* (H91E0A).²⁴ De locatie is ook leefgebied van de bever (H1337). Het compensatiegebied maakte al deel uit van het Vogelrichtlijngebied. ⁽⁰⁾

In paragraaf 3.4 (toelichting bij de kaart en uitgesloten delen) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- De tweede zin van de eerste alinea wordt vervangen door de volgende tekst:

Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van het Habitatrichtlijngebied en het Vogelrichtlijngebied.

- Een derde alinea wordt toegevoegd:

Voor de toepassing van de algemene exclaveringsformule gelden er peildata volgens de datum waarop een gebiedsdeel is aangewezen²⁵:

- Voor het Vogelrichtlijngebied Rijntakken (deelgebied IJssel) de data waarop de betreffende gebiedsdelen in eerste aanleg zijn aangewezen of later zijn toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied: 24 maart 2000 of 25 april 2003 of 30 januari 2004.
- Voor het Vogelrichtlijngebied Rijntakken (deelgebied Neder-Rijn) de data waarop de betreffende gebiedsdelen in eerste aanleg zijn aangewezen of later zijn toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied: 24 maart 2000 of 25 april 2003 of 3 maart 2004.
- Voor het Vogelrichtlijngebied Rijntakken (deelgebied Gelderse Poort) de data waarop de betreffende gebiedsdelen in eerste aanleg zijn aangewezen of later zijn toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied: 24 maart 2000 of 25 april 2003 of 8 december 2003.

²⁴ Van der Molen Groenconsult (2015). Natuurcompensatie Overnachtingshaven Lobith Inrichtingsplan en Beheerplan Locatie d'n Nootenboom.

²⁵ Zie voor een overzicht van de peildata paragraaf 2.2 van het wijzigingsbesluit Rijntakken (Stcr.2017, 22834).

- Voor het Vogelrichtlijngebied Rijntakken (deelgebied Waal) de data waarop de betreffende gebiedsdelen in eerste aanleg zijn aangewezen of later zijn toegevoegd aan het Vogelrichtlijngebied: 24 maart 2000 of 25 april 2003 of 24 februari 2004.
- Voor het Habitatrictlijngebied Rijntakken: 7 december 2004, de datum waarop de betreffende gebiedsdelen zijn geplaatst op de eerste lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio.
- Voor het Natura 2000-gebied Rijntakken: 23 april 2014, de datum waarop de betreffende gebiedsdelen zijn toegevoegd aan het eerder aangewezen Vogelrichtlijngebied en Habitatrictlijngebied.
- Voor de gebiedsdelen die met het wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken (2017) zijn toegevoegd: 30 maart 2017.
- Voor de gebiedsdelen die met het wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken (2022) zijn toegevoegd: [datum besluit].

In paragraaf 4.4 (Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrictlijngebied) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- Onder het kopje UITERWAARDEN IJSSEL wordt de vijfde zin vervangen door de volgende tekst:
Het habitatype slikkige rivieroever (H3270) komt voor in de Stokebrandswaard, de Rammelwaard en de Velperwaarden.

- Onder het kopje UITERWAARDEN IJSSEL wordt de dertiende zin vervangen door de volgende tekst:
*Vochtige alluviale bossen, *zacht houtooibossen* (H91E0A) komen voor in de Koppenwaard, de Gelderse Toren, de Reuversweerd (Cortenoever), Stokebrandswaard, Rammelwaard, Ravenswaarden, de Wilpse Klei, Keizers- en Stobbewarden, tussen Welsum en Welsumerveld, Duursche Waarden, Oenerdijkse- en Welsumerwaarden, Buitenwaarden, Zalkerbosch, de Zande, Scherenwelle.

- Onder het kopje UITERWAARDEN IJSSEL wordt de laatste zin vervangen door de volgende tekst:
De bever (H1337) komt verspreid voor in het hele deelgebied.

In paragraaf 5.1 (Inleiding) van hoofdstuk 5 (Instandhoudingsdoelstellingen) wordt de volgende wijziging aangebracht:

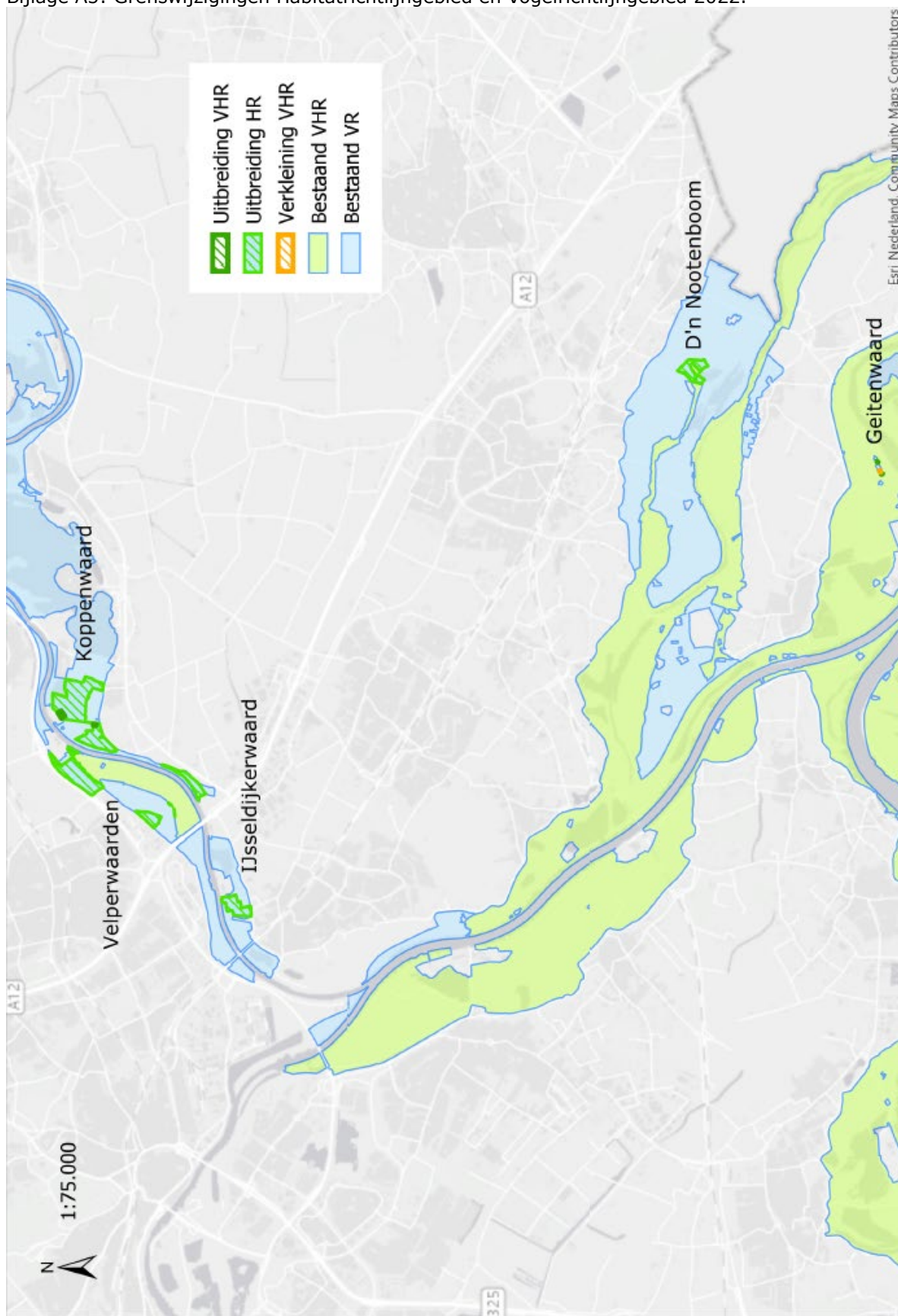
- De eerste zin van de tweede alinea wordt vervangen door de volgende tekst:
Deze bepaling is in artikel 2.1, vierde lid, van de Wet natuurbescherming nader uitgewerkt.

In Bijlage A worden de volgende wijzigingen aangebracht:

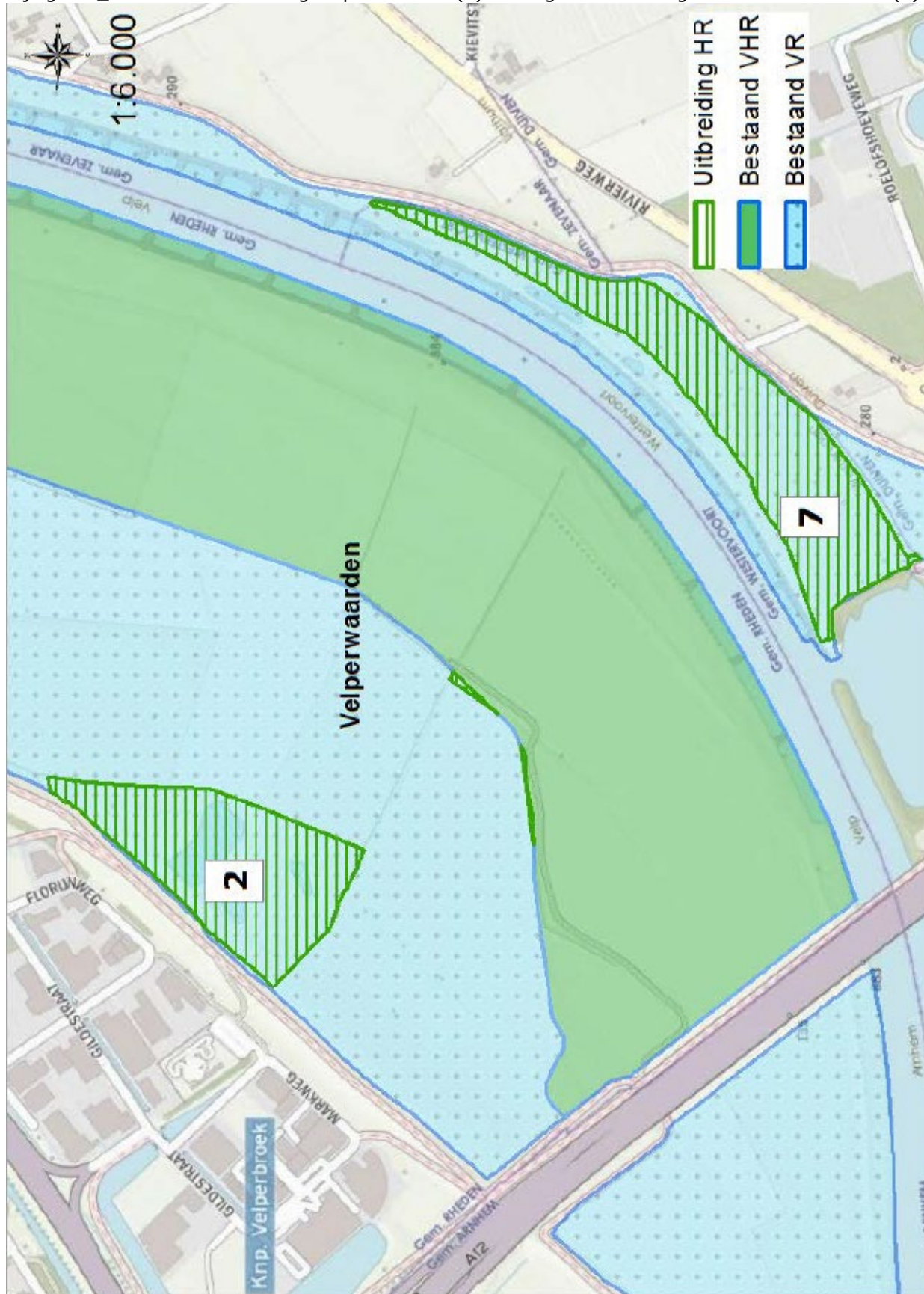
- De titel van bijlage A wordt vervangen door:
Grenswijzingen Habitatrictlijngebied en Vogelrichtlijngebied

- Aan Bijlage A4 wordt een vijfde bijlage toegevoegd:

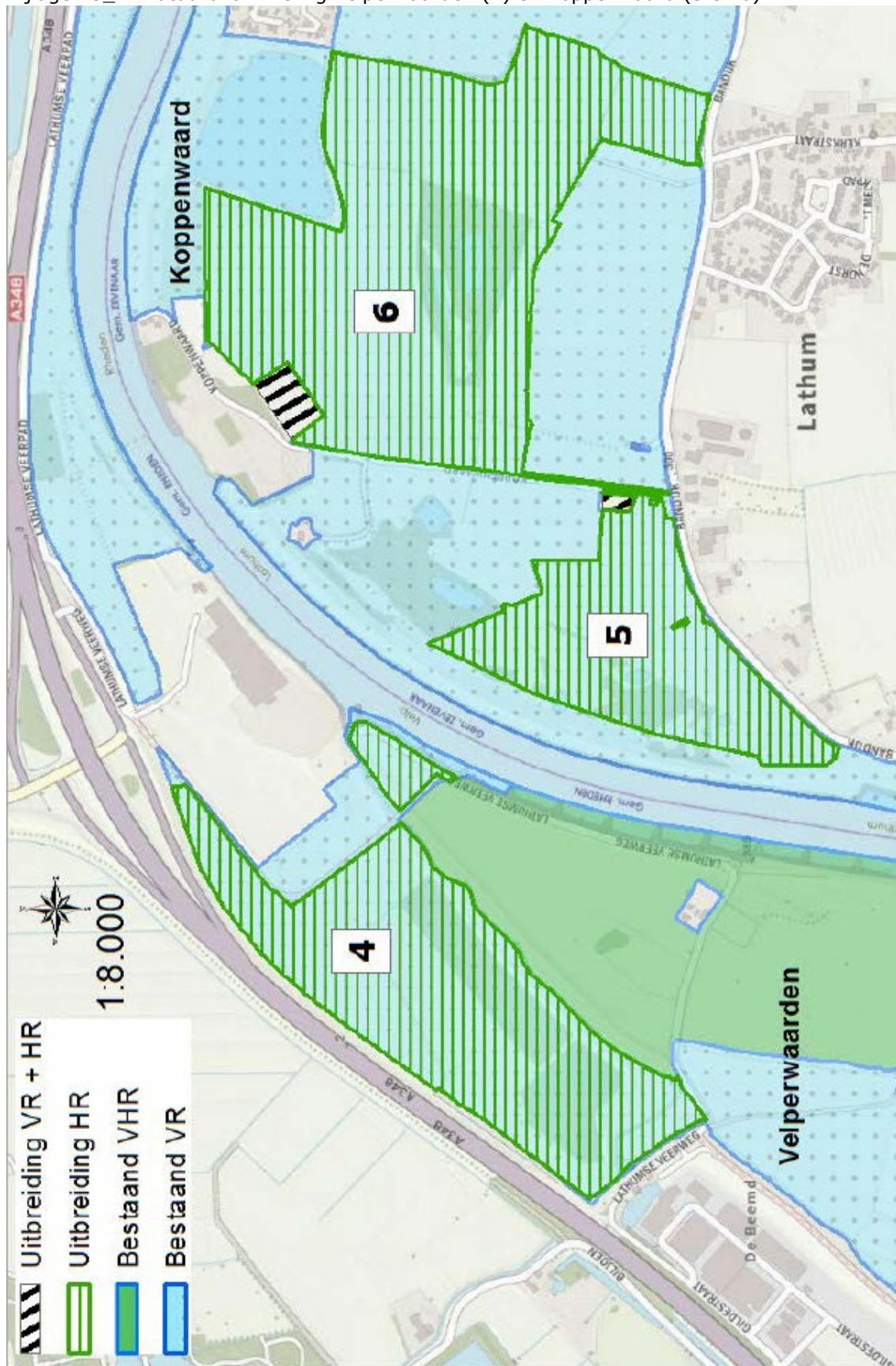
Bijlage A5: Grenswijzigingen Habitatrictlijngebied en Vogelrichtlijngebied 2022.

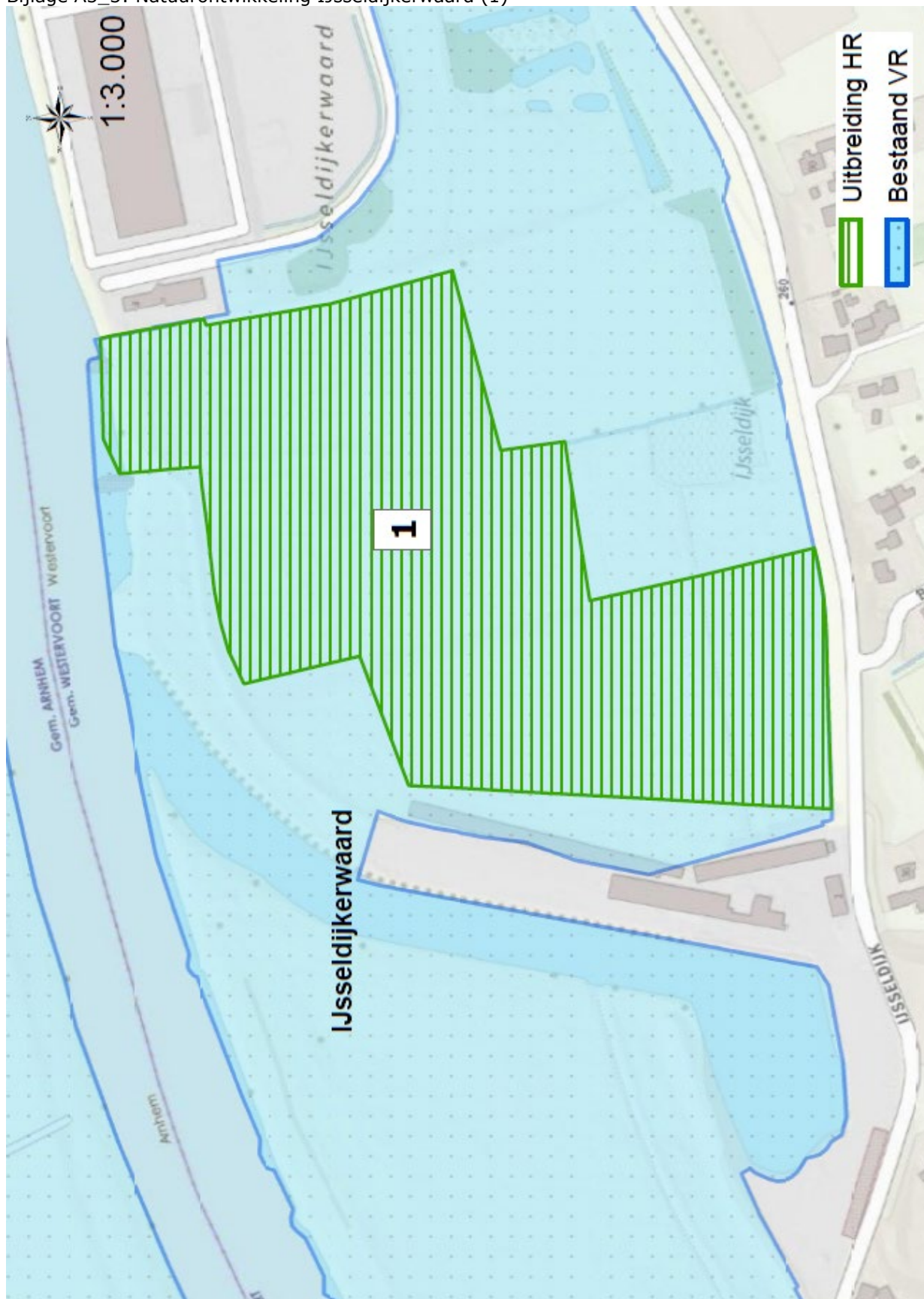
Bijlage A5_1: Natuurontwikkeling Velperwaarden (2) en langs de Rivierweg zuidwest van Lathum (7)

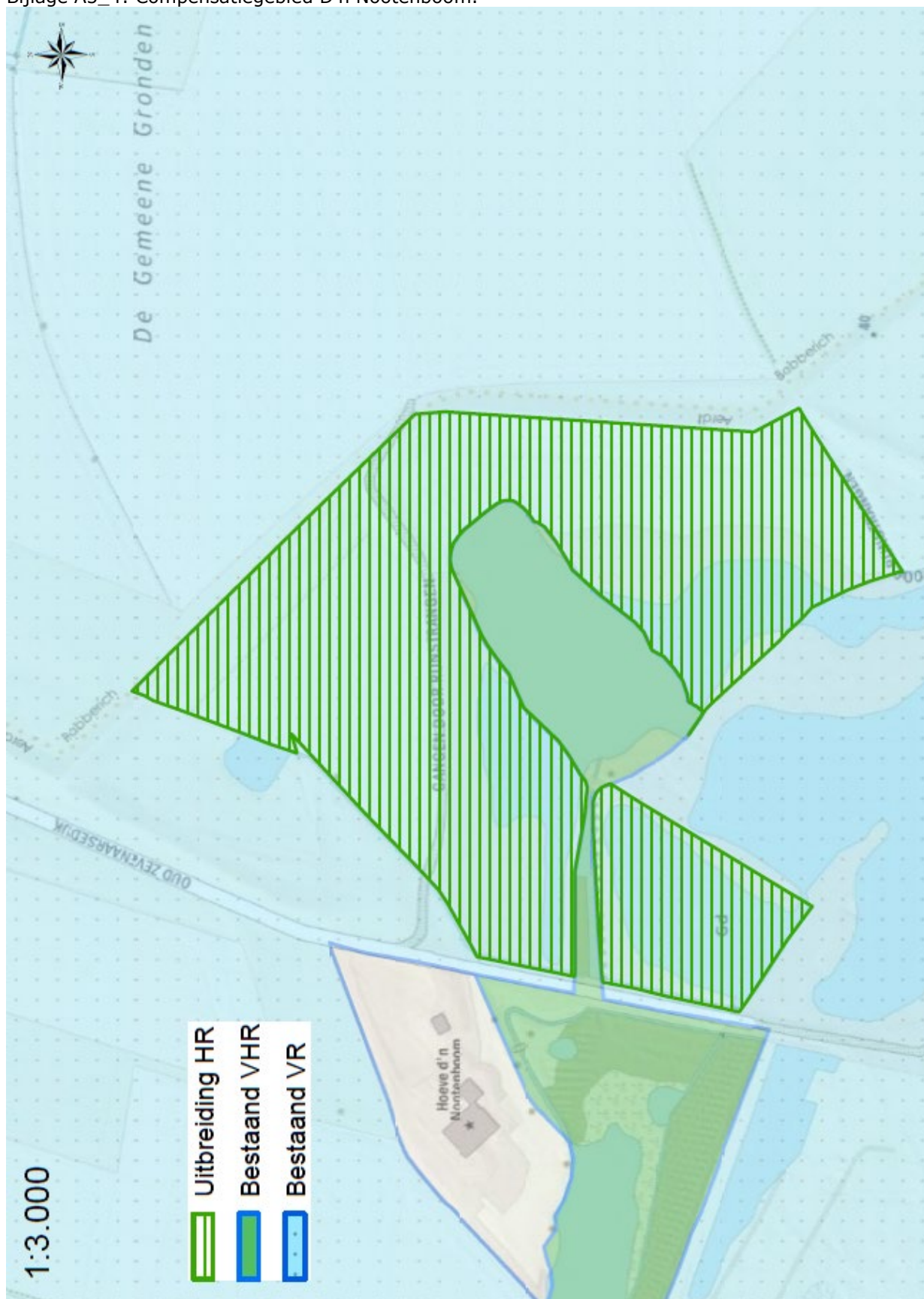
Bijlage A5_2: Natuurontwikkeling Velperwaarden (4) en Koppenwaard (5 en 6)

Bijlage A5_3: Natuurontwikkeling IJsseldijkerwaard (1)

Bijlage A5_4: Compensatiegebied D'n Nootenboom.

Bijlage A5_5: Enclave in de Geitenwaard

